

L U D
TOM LVI

L U D

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA
LUDOZNAWCZEGO

ORGANE DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE D'ETHNOLOGIE
ZAŁOŻONY W ROKU

1895

PRZEZ
ANTONIEGO KALINĘ
OGÓLNEGO ZBIORU

TOM LVI

WYDANO Z ZASIŁKU POLSKIEJ AKADEMII NAUK

P O L S K I E T O W A R Z Y S T W O L U D O Z N A W C Z E
W R O C Ł A W — P O Z N A Ń 1972

nr 1120, 013

RADA WYDAWNICZA

JÓZEF BURSZTA (PRZEWODNICZĄCY RADY), MARIA FRANKOWSKA,
JADWIGA KLIMASZEWSKA, ANNA KOWALSKA-LEWICKA, CZESŁAW
HERNAS, ANNA KUTRZEBA-POJNAROWA, BRONISŁAWA KOP-
CZYŃSKA-JAWORSKA, KAZIMIERA ZAWISTOWICZ-ADAMSKA

REDAKTOR

JÓZEF BURSZTA

Sekretarz Redakcji

Konrad Wypych i Maria Iżewska

Okladkę projektował

Zbigniew Klimczyk

POLSKIE TOWARZYSTWO LUDOZNAWCZE — WROCŁAW 1972

REDAKCJA, WROCŁAW, UL. SZEWSKA 36

REDAKTOR, POZNAŃ, UL. KANTAKA 4

Nakład 800 egz. Ark. wyd. 28.47. Ark. druk. 25. Format B5.

Papier ilustr. kl. III, 70 × 100, 70 g. Oddano do składania 22 lutego 1972 r.

Druk ukończono w grudniu 1972 r.

Zam. 90/72 — F-10 — Cena zł 50,—

WROCŁAWSKA DRUKARNIA NAUKOWA

Spis treści

I. STUDIA I ROZPRAWY

Andrzej Waligórski, Początki etnografii w epoce Oświecenia	9
Zbigniew Jasiewicz, Rodzina wiejska na ziemiach zachodnich i północnych jako przedmiot badań etnograficznych	35
Jerzy Heymann, Kultura tradycyjna i jej proces rozpadu a polska etnografia	57
Józef Burszta, Współczesny folklor widowiskowy	83
Maria Paradowska, Niektóre elementy kultury Bambrów i ich pozostałości w folklorze miejskim Poznania	103
Janusz Bohdanowicz, Skrzynie do przechowywania ziarna w polskiej kulturze ludowej	123
Antoni Kuczyński, Pneumatologia i pluralizm dusz w wierzeniach ludów paleoazjatyckich	145

II. ARTYKUŁY, OMÓWIENIA, MATERIAŁY

Krzysztof Wolski, Uwagi nad rolnictwem środkowego Afganistanu	161
Kazimierz Jagieła, Kilka uwag o szerokofrontowym domu ze ślepym pseudopodcieniem szczytowym	189
Edward Perczak, Polski wątek folklorystyczny o św Jerzym na księżycu	198
Adam Pranda, 25 lat Instytutu Etnograficznego Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie	213
Kole Simiczijew, Z dziejów zbieractwa macedońskich ludowych pieśni bohaterskich	221
Kole Simiczijew, Konstanty i Dymitr Miladinowowie — entuzjaści i zbieracze macedońskich pieśni ludowych	235
Edward Ozgowicz, Józef Lurka — dolnośląski rzeźbiarz ludowy	251
Andrzej Partyka, Księga sądowa wsi Jaworsko	264
Jerzy Burchardt, Kiedy powstała nazwa Hazacy?	276

III. RECENZJE, PRZEGLĄDY WYDAWNICTW I CZASOPISM

Ziemie Zachodnie w polskiej literaturze socjologicznej. Wybór tekstów. Poznań 1970 (<i>Andrzej Brencz</i>)	279
Między dawnymi a nowymi laty... Wrocław—Warszawa—Kraków 1970 (<i>Elżbieta Millerowa</i>)	282

Prace i materiały z badań etnograficznych Ośrodka Mokrzeszowsko-Grębow- skiego w powiecie Tarnobrzeskim. Rzeszów 1968 (<i>Krzysztof Ruszel</i>)	284
Jacek Olędzki, Kultura artystyczna ludności kurpiowskiej. Wrocław 1971 (<i>Edward Ozgowiec</i>)	286
Bogusław Gałęski, Innowacje a społeczność wiejska. Warszawa 1971 (<i>Bo- lesław Januskiewicz</i>)	288
Religie wczoraj i dziś. Warszawa 1971 (<i>Jacek Lapott</i>)	291
Theodor-Wilhelm Danzel, Ethnologische Kulturkunde. Hamburg 1967 (<i>Ta- deusz Wróblewski</i>)	292
Rasy i narody. Sovremennyje etničeskije i rasovyje problemy. Moskwa 1971 (<i>Aleksander Posern-Zieliński</i>)	295
Vesillja. Kiiv 1970 (<i>Agata Skrukwa</i>)	300
Rostisław W. Kinżałow, Kultura drewnich Maija. Leningrad 1971 (<i>Ale- ksander Posern-Zieliński</i>)	301
Nowaja żizń narodow siewiera. Moskwa 1967 (<i>Antoni Kuczyński</i>)	305
K. Cerbulenas, F. Bieliniskis, K. Seselgis, Lietuviu liaudies menas. Mażoji architektura. Vilnius 1970 (<i>Edward Ozgowiec</i>)	308
Arts et Traditions Populaires. Paris 1968 (<i>Bogusław Linette</i>)	309
Ethnology. Pittsburg 1970 (<i>Mirostawa Posern-Zielińska</i>)	312
Folk-Liv. Acta Ethnologica Europaea. Stockholm—Lund 1970 (<i>Bernard Pio- trowski</i>)	316
Folklor i folklorystyka, tom 9—12 „Russkiego Folkłora” (1964—1971) (<i>Medard Tarko</i>)	317
Glasnik na etnoloskiot muzei. Skopje 1965 (<i>Kole Simiczijew</i>)	325
Kulturen 1970, 1971. Lund 1970, 1971 (<i>Bernard Piotrowski</i>)	328
Österreichische Zeitschrift für Volkskunde. Wiedeń 1971 (<i>Walerian Sobisiak</i>)	330
Marek Arpad Kowalski, Śladami świątków. Warszawa 1971 (<i>Edward Ozgowiec</i>)	332
Anna Czekanowska, Etnografia muzyczna. Warszawa 1971 (<i>Krystyna Tubaja</i>)	333

IV. KRONIKA

Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego PTL za okres od 20.IX.1970— 30.VI.1971 (<i>A. Nasz</i>)	337
XLVI Walne Zgromadzenie i Sesja Naukowa PTL w Gdańsku (<i>K. Wypych</i>)	343
Amerikanistyczna Konferencja Historyków (<i>Aleksander Posern-Zieliński</i>)	345
Festiwal i Sympozjum Folkloru Bałkańskiego (<i>Kole Simiczijew</i>)	350
Folklor a współczesność (<i>Adam Pranda</i>)	355
Konferencja redakcji czasopisma „Demos” (<i>A. Kutrzeba-Pojnarowa i S. Błasz- czyk</i>)	357
Międzynarodowe Sympozjum — Ochrona Zabytków Architektury Ludowej (<i>Maria Znamierowska-Prüfferowa</i>)	360
Ogólnopolska Konferencja Muzeów i Parków Etnograficznych w Opolu (<i>A. Kuczyński</i>)	363
Sprawozdanie z działalności Ośrodka Dokumentacji i Informacji Etnograficz- nej (<i>K. Selmowicz, B. Jaworska</i>)	364
Magisteria i doktoraty z zakresu etnografii w 1971 r. (<i>Elżbieta Putyńska</i>)	365
Krajowe sesje, seminaria i konferencje etnograficzne w 1971 r. (<i>Elżbieta Putyńska</i>)	367

Festiwale, „dni” i konkursy w latach 1970 i 1971 (<i>Zofia Piotrowska</i>)	368
Etnograficzne wystawy czasowe eksponowane w 1971 r. (<i>Elżbieta Putyńska</i> i <i>Krystyna Selmowiczowa</i>)	369
Muzeum regionalne w Brzezinach (<i>Elżbieta Putyńska</i>)	374

V. IN MEMORIAM

Prof. dr Bolesław Olszewicz (<i>Konrad Wypych</i>)	377
Dr Władysław Bogatyński	378
Kazimiera Maślanka	378
Prof. dr Adam Wanke	378
Czesław Witkowski	378

VI. VARIA

Najważniejsze nabytki zagraniczne Biblioteki PTL (<i>J. Gerlach-Kłodnicka</i>)	379
Indeks LVI tomu (<i>J. Gerlach-Kłodnicka</i>)	384
Spis ilustracji i map	397
Spis treści w języku angielskim	399